

Kroniek over 75 jaar Maastrichter Keigel-Boond.

Op 13 november 1918 werd op initiatief van W. Worries van Kegelfclub Limburgia, samen met leden van de K.C. De Staar en de Lauwerkrans, besloten tot de oprichting van een kegelbond in Maastricht, als onderafdeling van de in 1909 opgerichte Nederlandsche Kegel-Bond. Het idee was om deze bond voor heel Zuid Limburg te laten functioneren, vandaar de naam Zuid-Limburgse Kegel-Bond.

Het initiatief kreeg vorm en resulteerde in de officiële oprichting d.d. 1 mei 1919 en de Koninklijke goedkeuring werd verkregen op 19 juli 1919. De eerste president werd Jos Haanen.

Na enkele jaren prefereerden de Heerlenaren, Valkenburgers en Sittardenaren ieder een eigen bond, en scheidden zich af. Deze afscheiding was in het geheel geen reden om de prettige band te verbreken met de mede-Zuid - Limburgerse kegelvaarders.

In 1930 werd besloten nieuwe statuten en reglementen te maken en de naam te veranderen in Maastrichter Keigel-Boond, en zo dus meer in overeenstemming met de veranderde status. Hoog in het vaandel bleef echter, en dat wordt in de verslagen van diverse vergaderingen en bijeenkomsten expliciet gesteld, dat het doel van het in clubverband kegelen blijft: De handhaving van goede sfeer en vriendschap om, in gezelligheid zich te kunnen ontspannen echter, in goede relatie tot prestatie; en zo geldt dat nu ook nog.

Kegelen! "Welk een krachtig woord" zo memoreerde de Maastrichtse schrijver en dichter Alphons Olterdissen de kegelsport tijdens een causerie bij gelegenheid van een kegelfeest in oktober 1923. Deze kegelsport, van origine een uit Duitsland afkomstig balspel, het zo genoemde "Kugeln", dat aldaar in de 13e eeuw reeds werd beoefend, wist zich via Frankrijk (Jeu de Quilles) in de loop van vele eeuwen, over heel de wereld te verspreiden. Alle "Rol-balspelen" zijn afgeleide van het originele "Kugeln". In Nederland kwam dit spel eerst in de 16e en 17e eeuw in zwang en zal toen in een reeds geëvolueerde vorm gespeeld zijn.

Voor zover mij bekend werd in Maastricht e.o. in verenigingsverband al gekegeld in 1861 door de in dat jaar opgerichte vereniging "De Vieftig Keigeleers". Voor Maastricht, zoals reeds vermeld, was van het georganiseerd kegelen pas sprake in de 20ste eeuw en breidde zich, in relatie tot voorheen, zeer snel uit. In eerste instantie werd buiten gekegeld, op aarden banen, voorzien van langwerpige opzetstukken. De ballen waren van hout, met ijzeren banden beslagen en loodzwaar. Zo rond de tijd van de oprichting van de kegelbond was e.e.a. reeds geëvolueerd en werd al gebruik gemaakt van houten banen die, weer later, werden overdekt.

J. M. G. HAANEN
Voorzitter, van den Maastrichtschen Kegelbond

Ondanks, of misschien wel dankzij het jeugdig elan van de Maastrichtse kegelaars wist men in de twintiger jaren veel successen te behalen, regionaal doch ook landelijk.

Men had kennelijk al heel wat ervaring opgedaan op kegelbanen in de omtrek, waarvan ik U volledigheidshalve, en vanwege de curiositeit, een aantal wil noemen.

In 1863 werden de eerste houten banen aangelegd in de tuin van café Dolhain aan de Bleekerij, zo ongeveer ter hoogte van de huidige parkresidentie, en gereserveerd voor de 50 Keigeleers. Ook aan de Bleekerij, werd bij lokaal Krische een houten baan gelegd voor een afgescheiden groep die "De greune" werden genoemd. In de Koul in Biesland, in lokaal Lenssen aan de Papenweg, café Calje in de Helstraat werd eveneens driftig gekegeld. Zo werden op vele plaatsen in Maastricht, doch ook in Wijck in tuinen van café Meyers, Gorissen en Martens houten banen gelegd.

In 1905 opende het café "Villa Tavern", later Terminus zijn poorten. In 1919 werd daar verbouwd en werden 2 Hollandsche banen gelegd. Enige tijd later, in 1922 werd aan de Brusselsestraat een kegelpaleis gevestigd met 5 kegelbanen dat echter, vanwege financiële perikelen reeds in 1925 werd opgeheven. Men vertrok, met medeneming van de banen, naar Terminus. U ziet wel, er werd heel wat afgesjouwd om de inmiddels 18 clubs te gerieven.

In de dertiger jaren deed de economische crisis zich uiteraard ook bij de kegelaars gevoelen, echter ook de drang naar vernieuwing, mede als gevolg van maatschappelijke veranderingsprocessen die duidelijk bespeurbaar zijn in verslagleggingen uit die tijd.

En bij het Keigelen hoort ook Vreigelen (elkaar plagend dwarsbomen, red.) en daar heeft het in de hele historie van de M.K.B. tot op de dag van vandaag nooit aan ontbroken!

In 1933 werd in Meerssen een nieuw kegellokaal geopend en was er voor het eerst sprake van een Meerssense kegelclub. Echter pas na enig getouwtrek en afweging van belangen werd K.C. La Poste als eerste Meerssener vereniging geaccepteerd door de M.K.B., al snel gevolgd door nog 2 clubs.

Overigens was het in de dertiger jaren een komen en gaan van clubs die het niet lang vol hielden. Ook hoorde men veelal de klacht dat er niet voldoende belangstelling was en men meer jonge leden zou moeten hebben. Kreten die ons heden ten dage ook niet vreemd in de oren klinken.

In 1937 werd in Meerssen de K.C. Victoria opgericht die, samen met de 50 Keigeleers (Nederlands oudste) en de Sjieveleers (voorheen S.V.M.), de oudsten zijn in de M.K.B.

Na de economische depressies van de dertiger jaren volgde een, in humane zin, nog veel depressievere periode gedurende de oorlogsjaren 1940-1945. Hiervan zijn weinig activiteiten op kegelsportgebied te vermelden. Jos Haanen die in 1938, na 20 jaar, het voorzitterschap neerlegde, werd in 1942 benoemd tot erevoorzitter. Deze gebeurtenis werd echter overschaduwd door de gijzeling van twee M.K.B. bestuurders.

De na-oorlogse periode kenmerkte zich door veel rumoer en, ten gevolge van de naweën van 5 jaar oorlog, stond veel ter discussie en vroeg men om veranderingen en een nieuwe start.

Het voorzitterschap werd na 1938 incidenteel waargenomen door van Engelshoven tot 1942. Hij werd opgevolgd door Jos Hoen die tot 1951 aanbleef en nadien, nam van Engelshoven, voor slechts kort tijd, deze taak weer over. Modernisering, o.a. middels de type- en stencilmachine deden hun intrede. Ook de mentaliteit veranderde. De betrekkelijke slaafsheid van voor de oorlog was verdwenen en had plaats gemaakt voor meer individualisme.

JOS. HOEN,

Er werd van zaken die vroeger onderhands geregeld werden, nu een punt gemaakt, en hevig over gediscussieerd.

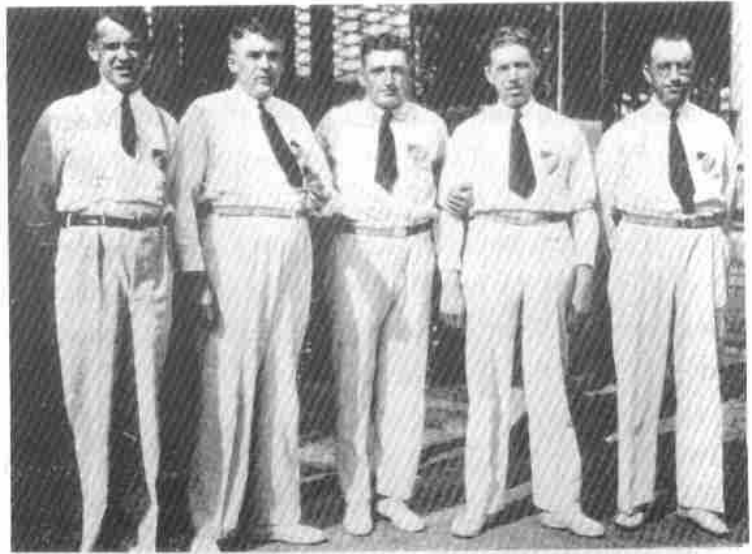
Aan enthousiasme voor het kegelen ontbrak het niet, in deze periode althans; er waren in 1948, 29 clubs geregistreerd. Een gevolg hiervan was dat er klassen moesten worden gevormd. Deze werden middels een competitie vastgesteld.

Ook het onderhoud aan de banen zou de komende jaren steeds weer onderwerp van gesprek blijven.

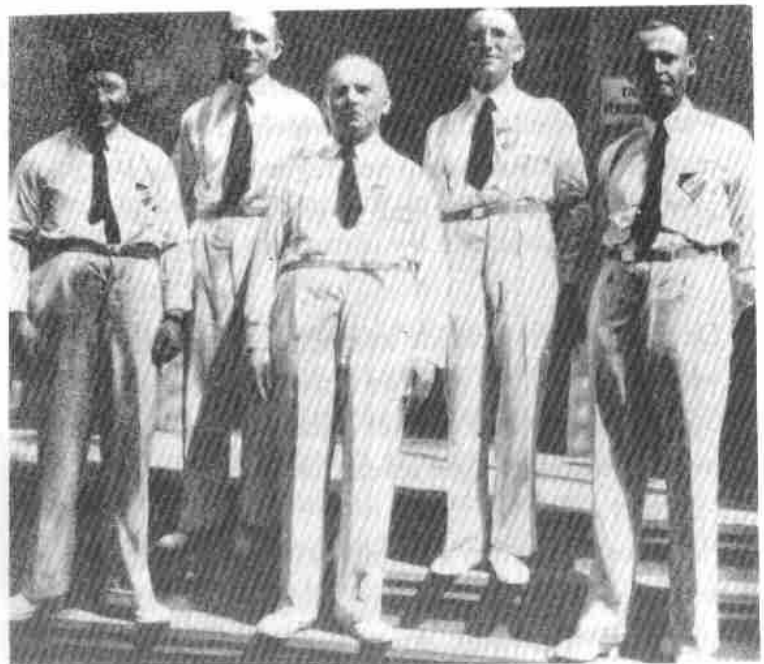
Werd in 1948 toestemming verkregen van de N.K.B. om een eigen vlakker in dienst te nemen, de toestand van de banen, de gehanteerde mal, het keuren etc. zou steeds een terugkerend twistpunt blijven. Om nog maar niet te praten over het op de banen lopen en het gooien over de streep. " Er is toch nog niets nieuws onder de zon ". In 1952 toch iets nieuws: Een eerste vermelding van een damesclub, E.D.K.C., later M.D.K.C. In 1956 zouden zij samen met A.N.D.O. tot de M.K.B. worden toegelaten.

Vorderende de tijd deden zich steeds meer perikelen voor of bleek het nodig meer regeltjes te hanteren, werden spitsvondigheden bedacht en werd vaak ten koste van de sfeer het "Egofenomeen" vooropgesteld. Het zeer turbulente jaar 1952 stond er bol van en de jaarvergadering was vergeven van aanvaringen en verschillen van mening. Het moet de oud voorzitter Jos Haanen, die op deze vergadering aanwezig was, aan het hart zijn gegaan, hoewel hij natuurlijk in zijn lange loopbaan veel gewend was.

De winnende ploegen van de Mاستreechter Keigelbond bij de eerstebondstientallen wedstrijd van de N.K.B. in 1932

V.l.n.r.: De Ridder, Kuypers, Stols, Servais, Gielen

Een nieuwe voorzitter in de persoon van P.Thomassen werd gekozen en deze zou tot 1963 in functie blijven.

Echter, waar emotionaliteiten en karakters botsten waren wel geladenheid en spanning aanwezig die zich op de kegelbanen konden ontladen. Op 19 mei 1953 kon men vaststellen dat voor de vijfde maal in successie het 10-tal nationaal kampioen was geworden.

In 1954 kwam van een firma een offerte om automatische opzetmachines te plaatsen in Terminus. Het zou echter nog tot 1963 duren voor e.e.a. werd gerealiseerd De nieuwe gerant G. Roevros, die in 1953 aantrad, zou dit echter nog meemaken.

In 1955 deden de eerste "Plastic" kegelballen hun intrede, natuurlijk zeer sceptisch ontvangen door de wat oudere kegelaars.

Werd er veel gehakketakt, ook veel charitatieve doelen kregen steun of werden door kegelbond of verenigingen geholpen, zoals de Stichting 1940-1945, het Rode Kruis, de actie hulp aan Hongaarse vluchtelingen, Goed Zo actie, K.N.C. bestrijding T.B.C. en vele plaatselijke acties voor jeugd en parochieel werk.

Doch de kegelprestaties werden zeker niet vergeten, echter in dit bestek te veel om op te noemen. De dames deden in 1957 voor het eerst mee aan de bondskampioenschappen. Zij zouden in de komende jaren danig van zich doen spreken. In 1957 verscheen eveneens de eerste editie van het bondsblad "De Linker Poort" dat het tot op heden heeft volgehouden. Op 20 juni 1959 werd de N.K.B. het predicaat "Koninklijk" verleend en zou dus voortaan K.N.K.B. worden genoemd.

In 1960 wordt er gewag gemaakt van jeugdkegelen dat in den lande al opgang had gemaakt. Hier stond men er nog een beetje afhoudend tegenover, men wilde de enquêteresultaten van de K.N.K.B. eerst afwachten. Begin 1961 wilde men het hier ook proberen.

In 1960 werd middels de Linker Poort voor het eerst aandacht besteed aan de technische en theoretische kanten van het balspel "Kegelen" en werden zwaartepunt en zwaartekracht uit de doeken gedaan door Dhr. H. Groenewold, lid van K.C. de Kollefit, die inmiddels, zeer ruim bewezen had "HET" te kunnen.

In 1963 werd de voorzittersfunctie overgenomen door dhr. K. v.d. Leeuw, oud algemeen directeur van de E.N.C.I. In de zestiger jaren worden de prestaties op kegelgebied langzaam beter en zijn series van 125 voor de "Echte kegelaar" geen uitzonderingen meer. Het materiaal wordt beter en er is een tendens te bespeuren dat "The new generation" haar plaats gaat opeisen. Het reeds voorspelde succes van de dames-kegelaars wordt bewaarheid. Echter ook Ups en Downs. In de laatste jaren zestig is de prijzenkorf, nationaal gezien niet zo bijster gevuld.

In 1966 werden 2 nieuwe banen in Heer bij Hassink toegevoegd aan de 14 banen waar de M.K.B. reeds over beschikte. Langzamerhand wordt ook veel aandacht besteed aan koningskegelen in de eigen clubs en worden onderlinge tournooien georganiseerd voor een trofee of een beker. Tijdens de jaarvergadering op 23 mei 1970 is er voor het eerst sprake van gemengde clubs.

In de persoon van " Pa Ummels " die in 1971 op 99-jarige leeftijd overlijdt verliest de M.K.B. een zeer markant kegelaar en bestuurder. Ook met het verscheiden op 26 december 1971 van Giel Roevros, fervent kegelaar en gerant van Terminus werd een belangrijke periode afgesloten.

Wat niet afgesloten is, zijn de steeds terugkerende discussies over niet waargemaakte beloften m.b.t. de voorzieningen in Terminus, die steeds weer de kop op steken en zelfs tot op heden actueel zijn. Op 13 oktober 1971 wordt de voorzitter Ir. K. v.d. Leeuw opgevolgd door N. van der Wel. Bestuurlijk krijgt hij het niet gemakkelijk doordat heel wat gecompliceerde problemen zich weer aankondigen.

Op 19 augustus 1971 werd een stichting in het leven geroepen tot bevordering van de kegelsport in Maastricht en omstreken, kortweg de stichting Terminus die, tot de overname door de gemeente in 1986, de supervisie zou hebben over de exploitatie van het café, kegelzaal en het gebouw.

In 1973 startte het eerste kerstkegeltournoi en, om een enkel hoogtepunt in de kegelhistorie hier te vermelden: " Op 7 maart 1976 werden zus en broer Mw. L. Pluymaekers en H. Hanssen in Zwolle nationaal kampioen in de A klasse; zij waren reeds M.K.B. en Limburgs kampioen 1976 !

In 1977 werd een begin gemaakt met het, later tot traditie uitgroeïend, Burgemeester Baeten koppel-kegeltournoi en werd er reeds voorbereidend gepraat over de feestelijke viering van het zestig-jarig bestaan, die in 1979 plaatsvond.

Ook in 1979, sloot N. v.d. Wel zijn voorzittersperiode af en werd opgevolgd door G. Limpens die ook weer, na een roerige periode, op 13 mei 1982 werd afgelost door P. Voorjans. Tijdens zijn voorzitterschap kwamen nieuwe statuten en reglement klaar die in 1984 notarieel werden bekrachtigd en gedeponerd bij de Kamer van Koophandel. Na het vertrek op 4 juni 1986 van voorzitter P. Voorjans ontstond een voorzitterloze periode in welke de honneurs werden waargenomen door M. Lejeune totdat J. Lousberg voorzitter werd.

Zoals reeds vermeld werd het gebouwencomplex en de exploitatie van Terminus in 1986 overgenomen door de gemeente en werd onder hun supervisie een uitgebreide verbouwing uitgevoerd waardoor echter de problemen m.b.t. de voorzieningen niet werden opgelost en weer oorzaak waren tot touwtrekkerij, nu echter met de gemeente.

Op 13 mei 1991 hield J. Lousberg het voorzitterschap voor gezien en moest er naarstig gezocht worden naar nieuwe bestuursleden en een nieuwe voorzitter. Met een opdracht hiertoe, toog een driemanschap aan het werk dat medio september met een voordracht kwam die uiteindelijk resulteerde in de vorming van een gerestaureerd bestuur onder voorzitterschap van J. Thans.

NASCHRIFT: Deze kroniek is langer geworden als ik aanvankelijk had gedacht, echter, om zowel bestuurders als ook de kegelaars recht te doen, kon ik niet beknopter verhalen wat er in het 75-jarig bestaan zoal is geschied. Het was een hele klus om over zo'n 75 jaar M.K.B.-historie, verslagen door te worstelen die vol staan met verenigings lief en leed, ontwikkelingen, problemen en oplossingen. Het is wel opvallend, dat er na een down - periode steeds weer de betrokkenheid en positieve persoonlijke inzet aanwezig was bij veel bestuurders en kegelaars om weer opnieuw te beginnen, tot meerdere eer en glorie van de kegelsport.

E.H.A.M. Coumans.

75

MASTREECHTER KEIGELBOOND